

Les

Bedankt voor het downloaden van dit artikel.
De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

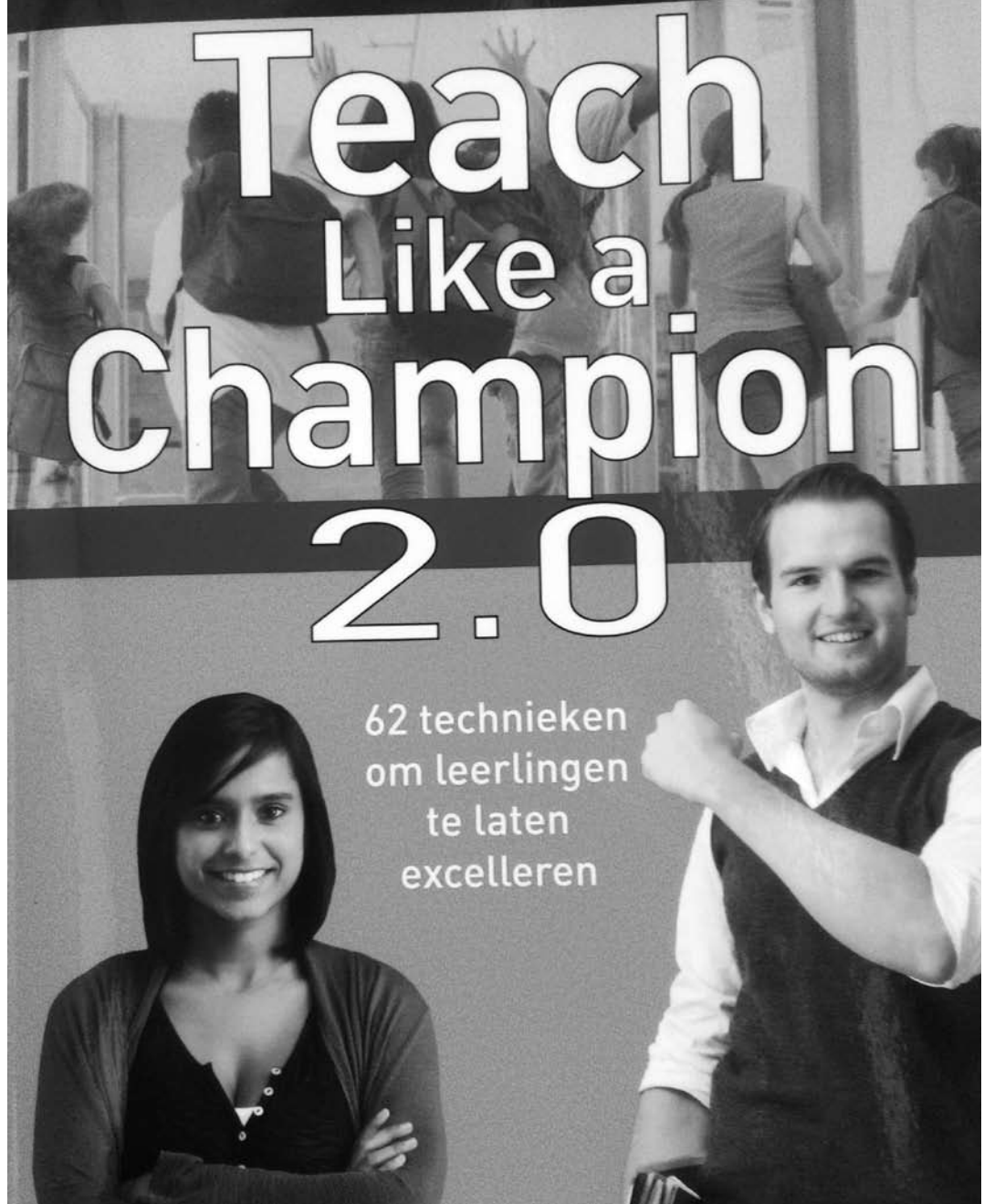
Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

nt2@uitgeverijboom.nl
redactie@tijdschriftles.nl

Janneke Slabbekoorn

Teach Like a Champion 2.0

Oftewel: hoe word ik een topdocent?

Het boek *Teach Like a Champion 2.0* van de Amerikaanse auteur Doug Lemov bevat technieken die de auteur tijdens jarenlange observaties heeft waargenomen bij goede docenten: docenten die hun leerlingen laten excelleren en om die reden zelf een topdocent zijn. Hoe doen ze dat? Wat maakt iemand een topdocent? De CED-Groep bewerkte en vertaalde deze technieken naar de Nederlandse situatie, zodat ze bruikbaar zijn in de dagelijkse lespraktijk van leraren in het basis- en voortgezet onderwijs en in onderdelen van het speciaal onderwijs. In dit artikel vindt u een bespreking. Zijn de technieken ook in het volwassenenonderwijs te gebruiken?

Docent: 'Wat is een ander woord voor dokter, Abdul?'

Abdul: 'Weet ik niet.'

Docent: 'Weet jij een ander woord voor dokter, Karima?'

Karima: 'Arts.'

Docent: 'Heel goed, Karima: arts. Abdul, wat is een ander woord voor dokter?'

Abdul: 'Arts.'

Docent: 'Heel goed, Abdul. Weet je ook een voorbeeld van een soort arts?'

Abdul: 'Huisarts.'

Dit is een voorbeeld van techniek 11: **Weet niet geldt niet** uit het boek **Teach Like a Champion 2.0**. Deze techniek werkt als volgt: betrek een cursist bij de les en daag hem of haar verder uit. De cursist kan het juiste antwoord nu wel vinden, heeft dus een succeservaring en geeft vervolgens antwoord op een – moeilijkere – vervolgvraag. Het uitgangspunt: het is niet erg als je iets niet weet, maar je moet wel altijd proberen het antwoord te vinden. Essentieel is dat de docent terugkomt bij de eerste leerling. Dit zorgt ervoor dat die leerling daadwerkelijk het beste uit zichzelf gaat halen; hij of zij moet wel en zal het daarna ook steeds meer willen.

Teach Like a Champion 2.0 van de Amerikaanse auteur Doug Lemov bevat 62 van dit soort technieken.

Vooraf

In de jaren 80 van de vorige eeuw begon Doug Lemov met het observeren van lessen op Amerikaanse scholen. Hij vroeg zich af wat iemand precies tot een goede docent maakt. Tijdens zijn lesbezoeken legde hij gedetailleerd vast wat hij zag. Hij bundelde zijn gegevens in de eerste versie van **Teach Like a Champion**. Dit boek kwam in Amerika uit in 2010 en was enorm succesvol. Er kwamen trainingen en lezingen, zowel in Amerika als in andere landen. Lemov bezocht vervolgens scholen over de hele wereld en verfijnde zijn beschrijving op basis van wat hij daar zag en leerde. Op die scholen zag hij namelijk de adviezen uit zijn eerste boek wel terug, maar vaak hadden leraren die zelf al verbeterd. Dit leidde tot deze versie 2.0: met een nieuwe indeling en verbeterde, of soms volledig nieuwe, technieken. Zo was er in de eerste versie één techniek over ratio: de actieve bijdrage van de leerlingen. Voortschrijdend inzicht liet hem het wezenlijke belang en de reikwijdte van een grote ratio zien. Na een uitgebreid onderzoek beslaat dit onderwerp nu dertien technieken.

In 2012 kwam de eerste Nederlandse vertaling uit die bijna 25.000 keer over de toonbank ging. Ook in ons land voorzag het boek in een behoefte en kwamen er trainingen en workshops.

Doug Lemov begon als docent Engels en geschiedenis op de universiteit en in het middelbaar onderwijs.

Hij is tegenwoordig directeur van Uncommon Schools en leidt het team van Teach Like a Champion. Hij maakt en geeft trainingen.

Deze Uncommon Schools vormen een netwerk van 42 openbare scholen in Amerikaanse steden. Deze scholen bieden onderwijs aan leerlingen uit gezinnen met lagere inkomens. Het gedachtegoed van Teach Like a Champion is er schoolbreed doorgevoerd. Uit onderzoek is gebleken dat de armoede op deze scholen geen negatief effect meer had op de leerprestaties; leerlingen presteren er dus (veel) beter dan op andere scholen.

Veelbelovend

Hoewel de inleiding regelmatig wel erg enthousiast is (commercieel, Amerikaans?), maakt ze mij benieuwd. Zelf heb ik met twintig jaar onderwijservaring nog steeds niet het idee dat ik volleerd ben. Er zijn namelijk van die vragen waar elke docent mee zit, van die dingen die altijd beter kunnen. Hoe motiveer ik mijn leerlingen? Hoe controleer ik of ze mijn uitleg begrijpen?

Er zijn namelijk van die dingen die altijd beter kunnen

En hoe laat ik ze het niet alleen begrijpen, maar er ook nog iets zinnigs mee doen? Hoe benut ik elke minuut van mijn lestijd? Hoe laat ik mijn leerlingen actief meedoen in de les? Hoe maak ik leren leuk? Wat ik lees in **Teach Like a Champion** klinkt absoluut veelbelovend. Wat is het geheim? Welke handelingen verrichten topdocenten?

De technieken

De technieken zijn verdeeld in vier delen, elk weer verdeeld in hoofdstukken. In deel 1 draait het om het **controleren van begrip**: verzamel gegevens over het niveau van je leerlingen en doe er vervolgens iets mee. Zo kun je beter stoppen met vragen als 'Hebben jullie het begrepen?' Stel liever een aantal korte, open vragen waarmee je controleert of de stof inderdaad is begrepen.

Deel 2 gaat over **studiehouding**: leerlingen moeten een degelijke werkhouding hebben om optimaal te presteren, waarbij het wezenlijk is dat de docent zorgt voor een serieuze lesinhoud. Dat betekent dat je als leraar de lat hoog moet leggen en aandacht moet besteden aan planning, lesstructuur en tempo.

Deel 3 heet **ratio**: het aandeel van het werk dat de leerlingen zelf verzetten. Het doel is hierbij dat ieder-

een actief meedoet en dat de leerlingen ook zoveel mogelijk dóórdenken over de stof. Ratio opbouwen kan door vragen te stellen en door te schrijven of te discussiëren. De auteur is zelf erg enthousiast over schrijven. Zo kun je discussies voorbereiden door leerlingen hun gedachten over het onderwerp te laten opschrijven. Hierdoor verdiept hun kennis zich. De auteur beschrijft technieken waarmee dit inderdaad lukt.

Deel 4 ten slotte heeft als titel: **De vijf pijlers van de klascultuur**. Van belang hierbij zijn technieken voor systemen en routines, (alweer) hoge verwachtingen en ten slotte karakter en vertrouwen. In dit laatste hoofdstuk gaat het bijvoorbeeld om positief zijn, opbouwen, de feedback geven of om het feit dat leren ook leuk is: de p-factor. Je kunt die p van plezier bereiken met bijvoorbeeld wedstrijdje en spelletjes of met humor.

Verschillende technieken heb ik de afgelopen weken uitgeprobeerd in mijn lessen. Ik noem er een paar.

Ervaringen

Om te beginnen heb ik doelbewust gegevens verzameld over het niveau van mijn cursisten (deel 1). Ik vraag tijdens de uitleg vaak aan mijn cursisten of ze de stof hebben begrepen, wat je volgens techniek 1 beter niet kunt doen. Ik heb daarom alleen nog maar controlevragen gesteld (techniek 2). Dat laatste deed ik overigens ook al vaak, maar ik doe het nu meer gestructureerd. Het levert inderdaad meer informatie op en ik kan bovendien direct ingaan op onduidelijkheden. In het boek staat hierbij verder dat je allerlei leerlingen moet aanspreken, niet alleen de leerlingen die met hun vinger omhoog zitten. Ik denk dat iedere ervaren leerkracht ook vragen stelt aan stillere leerlingen. Niet alles is dus nieuw, maar dat hoeft ook niet. Bovendien zitten in de details van de beschrijvingen zeker ook bruikbare tips.

Verder heb ik doelbewust bliksembeurten (techniek 33) ingezet na het bespreken van een tekst, waarbij ik van tevoren een paar vragen over die tekst had bedacht. Met één groep ging dat perfect: de cursisten beantwoordden mijn vragen snel en binnen één minuut wist ik genoeg. Hoewel ze aangaven de tekst moeilijk te vinden, begrepen ze de besproken zaken na de uitleg wel degelijk. Met een andere groep was het nodig om daarnaast de **Weet niet geldt niet-techniek** (11) in te zetten. Ik ging naar een andere cursist als iemand het antwoord niet wist, maar kwam daarna terug bij de eerste cursist en stelde ook nog een vervolgvraag. Deze techniek is eenvoudig, maar het werkt absoluut.

Conclusie

Ik vind het boek een aanwinst: inspirerend, leerzaam en degelijk. De situaties zijn heel herkenbaar en dat kan ook eigenlijk niet anders. Alle adviezen en technieken komen rechtstreeks van collega's. Een paar opmerkingen nog.

Zoals ik hiervoor al schrijf: niet alle technieken zijn nieuw, veel dingen doe je waarschijnlijk al. Toch kun je winst boeken door de handelingen systematisch toe te passen en te letten op bepaalde details.

Ik vind het prettig dat je de technieken zelfstandig kunt toepassen en ze een voor een kunt uitproberen tijdens je les. Op deze manier kun je je manier van lesgeven stap voor stap verbeteren. Sommige technieken kun je makkelijk combineren, zoals ik hierboven beschrijf over techniek 33 en 11. Je kunt alles dus op je eigen manier invullen en proberen of iets voor jouw groep werkt. Zo niet, dan probeer je het een beetje anders.

Toch kun je winst boeken door de handelingen systematisch toe te passen

Het is me wel duidelijk geworden waarom er trainingen worden gegeven: je kunt een techniek toepassen en waarnemen dat die werkt, of enigszins werkt. Dat is nuttig, maar met een training kun je die kennis verdiepen en ook technieken oefenen, technieken die je alleen bijvoorbeeld niet helemaal ziet zitten. Wie het boek aanschaf, kan overigens op de Nederlandse website www.teachnederland.nl inspirerende filmpjes bekijken. Nederlandse docenten passen hierin allerlei technieken toe.

Een laatste opmerking nog over de doelgroep anderstaligen in Nederland. Natuurlijk is dit boek algemeen van aard en niet geschreven voor deze specifieke doelgroep. Sommige technieken liggen meer voor de hand bij jongere kinderen of pubers en wat minder bij volwassenen. Toch zijn veel zaken algemeen bruikbaar, eventueel aangepast aan de leeftijd. Misschien is het een goed idee om de technieken in dit boek eens te bezien in het licht van de doelgroep Nt2-cursisten. Maar ook zo lang dat nog niet gebeurd is, is dit boek zeker een aanrader voor welke docent dan ook.

Janneke Slabbekoorn

De auteur werkte tussen 1997 en 2014 in het middelbaar onderwijs als docent Nederlands. In 2015 maakte ze de overstap naar het Nt2-onderwijs. In 2017 volgde ze de opleiding docent Nt2 aan de Fontys Hogeschool in Tilburg.

Correspondentie: jannekeslabbekoorn2806@gmail.com

Lemov, D. (2014). **Teach Like a champion 2.0**, 62 technieken om leerlingen te laten excelleren (Nederlandse vertaling 2016). Rotterdam, CED-groep. Prijs: € 39,50. <https://mijn.cedgroep.nl/38/webwinkel.html>